

הספר המצוי בימי שלטון היקוסוס, ברחו לאחור מן מעבודות הכפייה שהוטלו עליהם. יהודיה + ישראל. אם גילוי זה של בן-גוריון לא היה מהפכני ביותר, הרי גילויו השני היה גדול עוד יותר. כמעט כל החוקרים המימדיים זה מכבר כי יוצאי מצרים היו רק אחוז קטן מן ה"אומה שהתגבשה לאחר מכן בשם "ישראל". גם לגבי נושא זה רבות הדעות כמספר החוקרים. אחרים טוענים כי יהודה וישראל היו שני עמים שונים. אחרים סבורים כי ארבע הנשים והפילגשים של יעקוב מסמלות ארבעה מוצאים גזעיים שונים של השבטים שהתמזגו לעם.

במקורות מצריים וכנעניים מוזכר השם "ישראל" ושמותיהם של כמה מן השבטים בין חושבי הארץ, זמן רב לפני התאריך המסוער של כיבושי יהושע, וכמעט כל החוקרים משוכנעים כי גם יתר האוכלוסיה הכנענית של הארץ לא הושמדה מעולם, אלא התמזגה בהדרגה עם הכובשים והמסתגלים. אם לא הוסיף בן-גוריון הרבה לחקר ה"היסטוריה הישראלית", הרי תרם תרומה להקרן אשיותו של דוד בן-גוריון. שר החינוך הנוכחי החליט, כנראה, להקדיש זמן רב יותר לעניינינו, פחות זמן לענייני כסחון שיגורתיים. תוך כדי כך הוא מקבל יותר ויותר השקפת עולם כנענית.

דעות

"זוהי כלימה!"

דעותיו של ראש-הממשלה בפרשת יציאת בני ישראל ממצרים (ראה עמ' 6) עוררו ויכוח חריף בקרב הדתיים וחוקרי-היהודים והיהודים, שבניגוד לעמיתיהם הלא-יהודיים תמכו לרוב בנוסח המילולי של התנ"ך. ארבע תגובות אופייניות שהושמעו השבוע:

● **"ר"ר אשר ויזר,** פרשן המיקרא: "חובה להתבסס על הכתוב בתנ"ך ולא על ההגיון הסתמי. מדוע אין זה אפשרי ש-60 ריבוא בניישראל הלכו במדבר? לא כל מה שגנאה הגיוני — נכון. בן-גוריון עצמו אמר בחוג ללימוד תנ"ך, כי בעתיד לא יובן כיצד הצליחו הישראלים להתגבר על שנייהם, שהרי הארכיאולוגיה שתגלה כי ארצות ערב, בעוד מאות שנים, תטען בדברים הפוכים מאשר הדברים שתציין ההיסטוריה של מלחמת-השיחור. לכן גם אם אין זכר במקורות אחרים ליציאת-מצרים, אין בזה הוכחה כאלו אין הסיפור בתנ"ך נכון."

● **"ר"ר אברהם הלר,** מרצה לתנ"ך: "הבעיות שהוא מעורר, רציניות ויש להן יסוד. אבל התשובות שהוא נותן אינן מברר ססות ומשכנעות. לכן מסוכן להרוס בניין שהיה קיים על העבר היהודי, מבלי שיהיה בכוחו להקים בנין חדש."

● **הרב אלתר מאיר:** "איני רוצה לפגוע בראש-הממשלה ולא הייתי אומר דבר אילו תחת לפרסם את הדברים בפומבי ובקול ישראל היה אומר זאת בשיחה פרטית. אבל מה שאמר גובל בחתפז! זוהי כלימה וצריך לערוך עתה משאלים עם ראוי בן-גוריון להיות ראש-הממשלה."

● **הרב יהודה צבי ברנדורף,** ראש המחלקה הדתית של ההסתדרות: "איני יכול לתת תשובה לשאלה מה עמדתי לדעתו של בן-גוריון. מצד אחד מונח כבודו של ראש-הממשלה וזמן הגד השני כבודו של התורה — ואיני רוצה לגעת בוה. לכן אני מעדיף שלא לגעת בפרשה."

יודר בטוחות בדעותיהם היו אנשי אגודת ישראל. הם הגישו לכנסת הצעה להביע את אמונם בממשלה, העמידו במצב קשה את שר הפני הדתיים של ראש-הממשלה.

מדע

פקודות שיגרה

כל הפוליטיקאים הצבריים הצעירים מציינים בחוש מפותח לפרסומת עצמית. אולם איש מהם אינו גאון פתוח זה כמו יגאל (מתחזר עם ישראל) ידן. השבוע הדגים כשרון זה מחדש, ובצורה מזהירה. "נתגלה ארכיונו של בריכובבא" הריעו כתורות העיתונים. באיפה מיוחדת, שנועכה בבית נשיא-המדינה ובנוכחות ראש-הממשלה ושריו, הציג ידן כמה מיסמכים שנתגלו בעת המיבצע שנועד לא מכבר במדבר-יהודה. המעמד נועד לתת למיסמכים שנמצאו

• כובשים זרים שהשתלטו על מצריים, גורשו אחרי כמה דורות, נטונו תוך קרבות תמושיים דרך הארץ ומצאעל סוריה. לדעת רוב החוקרים, היו חמוצאעל שמי.

תמריטה

חזרה הביתה

בעוד שזויה ציפצפה על מוסכמות החבר, רה, עברה את כל השלבים המוקדמים של כוכבת הוליוודית. כולל צילומי-עירום, הרי תה ונשאר תמר צעירה שמרנית ביותר, ה"חוששת מפני כל פירסומת שלילית. היא לא רצתה להיות כוכבת, או אפילו נערת-זוהר. כשהופיעה תמר בפעם השניה על שער העולם הזה (864), בשנת 1954, כבר היה ההבדל בולט. זויה השתתפה בתחרות-יופי (בה הפסידה את המקומות הראשונים, לטובת נערות שאיש אינו זוכר כיום את שמן). זכתה לתואר מלכת-היין, יצאה לדרך המלך שלה, לשליחות אמריקאית, לגט ולאורחות אמריקאית. תמר עבדה כמזכירה במשרדו של האדריכל דב כרמי.

כאשר הגיעה תמר לבסוף לאמריקה, היה זה על רקע שונה מאד מזה של זויה. אחרי אהבה נכזבת, שהטביעה את חותמה על חייה, לימודי ריקוד אצל תהילה רסלר וידידות עם הכנר עברי גיטליס, יצאה לגיוס יורק להחליף את האיריה. שם עבדה במוסד דות ישראלים, הקדישה את שאר הזמן ללימוד הריקוד, מתוך תקווה להיות באחד הימים למורת-ריקוד בישראל.

הצברית היפהפיה הצליחה מאד בחברה האמריקאית הניו-יורקית. שעה שזויה, בקצה השני של ארצות-הברית, מסרה סיפורים מרתקים על גבורותיה הצבאיות, הוודיעה תמר בפה מלא שמעולם לא שרתה בצה"ל, ושאניה דוגלת בצבאיות נשית. היא גרה לבדה בדירה שהשקיפה על נהר ההאדסון, חיתה חיים שקטים, אף שהיו לה חברים רבים.

האקלים האמריקאי השפיע עליה לטובה. היא נעשתה יותר רצינית ושקולה. בת 27 היתה יפה כמו בת 17, אך תמיד יותר, בעלת פנים מרצינים. את זויה פגשה רק פעם אחת, בניו-יורק. כאשר שאלה זויה ל-

מ' שפחה אחת זכתה בסוף שנת 1951 ששתיים מבנותיה תופענה על שער ה"עולם הזה". בנו אחר זה, תוך כמה שבועות, ראשונה הופיעה צעירה בשם זויה בלכמן, שחזרה בדיק או מביקור של כמה שנים בארצות-הברית כדי לשרת בצה"ל. מעטים תיארו לעצמם אז כי שרת זה יהיה השער לקאריירה המעסיקה מאז את הארץ. כי זויה בלכמן נישאה לצעיר בשם שפירא, קראה לעצמה זויה שפירא, ולאחר מכן זויה רודן. שבועות מעטים אחרי הופעת-כוכבה זו, הופיעה על שער העולם הזה בת-דוד (745) בת-דוד דתה של זויה, צעירה בת 19 בשם תמר רפפורט. לדעת רבים, היתה היפה שבין שתי בנות-הרודות. כך, כנראה, חשב גם ה"במאי הוליוודי הנודע ויליאם דיטלה, כש"בא לארץ כדי להסריט כאן כמה קטעים ל"סרטו שלו. הוא חיפש יפהפיה מקומית, שתמלא בתמונות ארוכות-טווח את מקומה של ריטה היחידה (העולם הזה 756). הוא בחר בתמי, שמאז קראו לה "תמריטה".

העתונים מלאו תמונות של תמריטה בש"ע"ת ההסרטה. באותם הימים, לפני שנולד

בנואר 1952, תמריטה לפני זיה

טיפוס נערת-הזוהר הדינוגופית, היתה היא היפהפיה המקומית הידועה ביותר. אילו נש"אל אז מישהו מי משתי בנות-הרודות היתה כוכבת הוליוודית, היו רבים מצביעים בלי היסוס על תמר.

מ' זכר תמר עצמה, כמובן, כי מבחינת האופי, היתה ההיפך המוחלט של זויה. זויה חתרה בקנאות חסרת-פשרות אל קאריירה הוליוודית. למענה היתה מיכנה להקריב כל דבר — כולל בית, אהבה וכל שאר מוסכמות החברה. ואילו תמר, שאביה מת עליה בהיותה בת 11, היתה מיכנה ל"הקריב כל קאריירה למען אהבה ובית."

מאי 1954, תמריטה במקום היורדות

פרשנים סברו שכזויה הוא שם של מקום, סברו האחרים כי זהו שם גנאי, "בן-כזבים". שני המקורות היו עויינים. הנוצרים נר"דפו עלידי בריכובבא, מכיון שלא הצטרפו למרד, בהסתמכם על מצאת דתם: "תנו ל"אלוהים אשר לאלוהים, ולקיסר אשר לקיסר". יחס היהודים החרדים אליו היה נתון במח"לוקה. רבי עקיבא תמך בו לפחות בשלב הראשון של המרד, הכריז עליו "דן הוא מלכה משחא" ("הוא המלך המשיח!"). דרש: "דרך כוכב מעקוב — דרך כזויהבא מעקוב". אולם רוב הדתיים דגלו בהבלגה, ראו במרד אינולת מסוכנת. דעה זו ניצחה בתלמוד, גרמה לקו אנטי-בריכובבא מובהק. בין השאר: הסיפור כי בריכובבא בעט והרג רב זקן שהפריע לו בביתו, וכי כתוצאה מכך החליט אלוהים להפקיר את העיר. יתכן כי בריכובבא עצמו לא פעל לפיוס הדתיים, אלא התגרה בהם בימי הצלחתו. טוען התלמוד: בריכובבא קרא לעומת אלוהים, "ריבוננו של עולם, לא תסעד ולא תסכוף!" (משמע: אל תעזור ואל תפריע לי).

גושפנקא של תגליות בעלות משמעות מה"פכנית. הוא גם נועד לכוון את אור הזרקורים אל הרמטכ"ל-לשעבר, בעל האמביציות הפר"ליות הנרחבות, אף שהיה רק אחד מאר"בת המדענים שניצחו על המיבצע. **בן כזבים,** המיסמכים עצמם לא הציגו דיוק פרסומת כה רעשנית, אף שהיו חשובים כשלעצמם. הם לא היו "ארכיונו של בר"כוכבא", אלא ציור של פקודות שנשלחו ממטה בריכובבא, ובשמו: למפקדי-אורנים. אפשר להשוותם לאוסף של פקודות-שגרה הנמצא במשרדו של כל מג"ד בצה"ל. חשיבות התגלית היא בכך שהיא עוזרת לשפוך אור נוסף על זהותו של מנהיג המרד היהודי נגד הקיסר אוריאונוס, בשנים 132 עד 135 לספירה. מכיון שלא זכה להיס"טוריון מעולה כפלאויוס יוספוס, שנוצח את מרד הקנאים, נשארו פרטיו מעורפלים. אפילו שם המנהיג לא היה ברור. במקור רות הנוצריים הוא נקרא בשם "בריכובבא", בלי ספק כינויו של תהילה, ואילו התלמוד התקעש לקרוא לו "בריכובבא". בעוד שכמה

איפה הם היום?

המספר
המאמר

אפריל 1960, ניו-יורק
נגד רכילות

דעתה על הגברים האמריקאים, לא ענו **★ ★ ★** **חרי שנת-יבנה** צי במנהאטן, וגישה תמר שהיא עומדת על פרשת-כיס, ושעליה להחליט איך והיכן להמס בחייה. היא יכלה בקל להגשים את חלן של כל נערת-זוהר ישראלית: נשואי-פספון עם גבר אמריקאי. אולם אחרי שהייתה ארוכה בניו-יורק, הבינה כי הסממנים ה"צוניים של העושר האמריקאי אינם מבטיח כשלעצמם אושר. היא ידעה כי מאחורי ברק נחבאות עבודה מפרכת וצורות-מורטל-עצבים. מרחוק הבינה את הנקודת החיוניות של החיים הישראלים — הל האיטי יותר, השמש הזורחת.

"איך שהוא" היא מודה, "איני יכולה תאר לעצמי שילדי יהיו אמריקאים קטני היא החליטה לתזור לביקור בארץ, לו ראות מהדש עם ידידיה, לקבל כאן את החלטה שתדריך את חייה בעתיד. העכירה את שמחת השיבה יודעה סנס נית שפורסמה באחד מטורי הרכילות, קשרה את שיבתה עם נושא אהבת-נעור העתון, שדבריו התבססו על צירופי-דב וניחושם, העמיד את תמר בגב עדין, כיון שלא ידעה בעצמה מה תעשה, לא ינ להכחיש ולא לאשר, היא שתקה.

אולם אפילו רכילות זו לא יכלה לקי את מצב-רוחה לאורך ימים. השמש היו אלית האירה, הים קרץ במרחק כמה צע מביטה בצפון תל-אביב. באחירה רגועה יכלה להכות בנחת עד שתתגבש לבנה הדרגה ההחלטה מה לעשות עתה. אחרי השנים שעברו, היה לה די נסיון-חיים להחליט ללא חיפזון ובראש צלול. אף יווחה למצוא בארץ שלה, או ש"ה מפני שיעמום — התברחה חיש מ"השבוע, בחזרה בשעות הצהריים משפת של הרצליה בגיפ האדריכל הצעיר כרמי, נתקע הגיפ בבור-מים. תמי גוו קדימה, שברה את הזכוכית בראשה, נתו חתיכים עמוקים בראש, בירך ובכף-הו אחרי שנתפרה בבית-החולים בלינסון ו לימה מן ההלם הראשון, החזרה הבי פקודת הרופא: ששה ימים במיטה.

מיבנה האגודל, תגליות מדבר-יהודה הוכיחו עתה כי בכל זאת לא היה "בר"כזובבא" שם גנאי, אלא שמו האמיתי של האישי. השם, שמעון בריכובבא, נשיא ה"הדוים" מופיע במיסמכים כנותן פקודות. נראה כי גם תיאורי המנהיג כאדם נוקשה וחסד-רחמים לא היו מוגזמים. לפי התל"מוד, נדרשו מנהגיו המרד לקטוע את אגוד"דליהם בנשיכה, כמיבנה של גבורה. רק כאשר מחו הרבנים נגד נוהג זה, "המרבח בעלי-מום בישראל" הנהיג בריכובבא מיבנה אחר: תלישת עץ תוך דהירה על סוס. נוסח המיסמכים החדשים מאשר כי בר"כוכבא לא היה אדם המסוגל לערוך חיבה נוסח לדוגמא: "איגרת משמעון בריכובבא ליהונתן ברי-בעיה. כל מה שיגיד לך אלישע — עשה. שלום." אין הוא חוסך באימוי "פור"ענות" לכל מי שאינו ממלא את פקודותיו ערך התגליות נופל עד אין ערוך מצדיות אות צעירות קומראן, למשל. אך כתוספת ל"ידעות המעטות על הנסיון האחרון של ה"הודים למרד ברומאים, היו מאלפות.